

Er forbrugere beskyttet af GDPR ved brug af My AI?

Forbrugerrådet Tænk skal med denne henvendelse opfordre Datatilsynet til at undersøge, hvorvidt Snapchats nylancerede chatbot My AI lever op til databeskyttelsesreglerne i GDPR.

Forbrugerrådet Tænk er opmærksom på, at det er forholdsvis nyt, at kunstig intelligens i form af generativ AI som My AI er blevet lanceret på en måde, så den nemt kan tilgås og anvendes af alle brugere uanset alder. Dertil kommer, at EU's kommende regulering af kunstig intelligens endnu ikke er plads.

Ligeledes er vi klar over, at langt størstedelen af den data generativ AI-tjenester behandler ikke er persondata og at tjenesten i forbindelse med scraping fra nettet ikke nødvendigvis lagrer data på samme måde som traditionelle digitale tjenester. Dertil kommer, at My AI-tjenesten oplyser, at der er tale om en eksperimentelt forsøg, hvorfor der kan gøre sig andre forhold gældende.

Ikke desto mindre er vi optagede af sagen, fordi tjenesten er blevet en integreret del af Snapchat, som ikke kan fjernes uden at det koster brugeren penge, og fordi det er velkendt, at mange brugere af Snapchat er under 13 år. Da der også efter GDPR gælder et skærpet ansvar for at behandle oplysninger om børn, finder vi det relevant at få Datatilsynets vurdering af tjenesten.

Efter vores opfattelse behandles der både personoplysninger, når 1) data fra nettet scrapes til at teste og udvikle modellen, når der 2) indsamles data, når brugerne leverer input til tjenesten i forbindelse med spørgsmål (prompts), og endelig kan der 3) forekomme personoplysninger i de tekster/resultater, tjenesten når frem til.

Det vi konkret ønsker er derfor, at Datatilsynet forholder sig til, hvordan GDPR, herunder særligt grundprincipperne i artikel 5, finder anvendelse i de tre ovennævnte situationer, når der behandles personoplysninger.

Forbrugerrådet Tænk har umiddelbart lagt til grund, at tjenestens behandlingshjemmel er samtykke efter GDPR artikel 6, idet brugerne i forbindelse med installation af selve Snapchat appen, hvori My AI er indbygget, giver samtykke til Snapchats vilkår. For så vidt angår My AI skal man yderligere acceptere de vilkår, der knytter sig til My AI-chatbotten, hvorefter man bliver venner med den, og kan vælge at dele ens personlige indhold til den på linje med ens andre venner/kontakter på Snapchat.

I forhold til behandling af personoplysninger som scrapes fra nettet, finder vi det relevant at undersøge, om formålsbegrænsningsprincippet i artikel 5 finder anvendelse, når persondata indsamles til at udvikle og teste generativ AI og efterfølgende anvendes til nye formål som fx målrettet markedsføring i My AI eller når personoplysninger kan indgå i de svar, som My AI-chatbotten leverer.

Angående behandling af personoplysninger, som sker, når brugerne deler indhold med My AI, oplyser Snapchat i de vilkår, der relaterer sig My AI og gives i selve appen, at "i modsætning til chatbeskeder med venner bliver alt indhold med My AI lagret, medmindre du sletter det". Denne dataindsamling adskiller sig markant fra selve Snapchat-tjenesten, som i privatlivspolitikken fremhæver, at de som standard sletter beskeder og billeder, medmindre brugeren eller modtagerne aktivt gemmer indholdet ved at trykke på beskeden eller billedet.

Link til Snapchats My AI vilkår: <https://help.snapchat.com/hc/da/articles/13266788358932-What-is-My-AI-on-Snapchat-and-how-do-I-use-it->

I den forbindelse hæfter vi os ved, at chatbotten My AI fremstår som en ven med ansigt på linje med brugerens andre kontakter, hvilket gør det naturligt at dele beskeder, videoer og billeder med My AI-chatbotten. Det ser vi som særlig problematisk i forhold til børn, som enten uforvarende eller uden at forstå rækkevidden af deres samtykke, kan dele mange private beskeder og billeder med tjenesten, og som ovenikøbet forbliver gemt.

Spørgsmålet er derfor, om Snapchat, når de som standard gemmer alt indhold i My AI, medmindre brugeren selv sletter det, agerer i tråd med dataminimeringsprincippet i GDPR artikel 5. Og ydermere om gennemsigthedsprincippet i artikel 5 er iagttaget, hvis det er ikke er klart, til hvilke formål My AI gemmer alt indhold fra brugeren.

Desuden har det været fremme, at de svar My AI giver til brugerne, ofte er faktisk forkerte, uanset det meget overbevisende sprog. Da dette også kan være tilfældet, når konkrete personer omtales, finder vi det relevant at få undersøgt, hvorvidt princippet om rigtighed i artikel 5, herunder kravene om sletning eller berigtigelse af urigtige oplysninger finder anvendelse ved brug af generativ AI.

Ligeledes har der været flere eksempler fremme i pressen om, at My AI har behandlet oplysninger af særlig karakter som seksualitet og psykisk tilstand, endda med skadelige råd til følge. I den forbindelse ønsker vi Datatilsynets vurdering af, hvorvidt behandling af særlige kategorier af personoplysninger jf. GDPR artikel 9 finder anvendelse på generativ AI-tjenester og om brugeren er tilstrækkelig beskyttet ved, at My AI-chatbotten oplyser, at brugeren ikke må dele oplysninger af følsom karakter.

Afslutningsvis finder vi det relevant at få afklaret, hvorvidt Snapchats egen regel om, at brugeren skal være fyldt 13 år er tilstrækkelig til at opfylde GDPR artikel 8 om aldersgrænser og herunder, om Snapchat gør sig rimelige bestræbelser på at kontrollere, hvorvidt forældre har samtykket i de tilfælde, hvor brugeren er under 13 år. Altså med andre ord en afklaring af, hvem der først og fremmest har ansvaret for at sikre, at brugeren har den retmæssige alder, hvilket efter vores mening er blevet ekstra relevant med integreringen af My AI i Snapchat.

For en god ordens skyld bør det nævnes, at Forbrugerrådet Tænk generelt har blik for de positive effekter ved udbredelsen af kunstig intelligens-tjenester, herunder generativ AI, men finder, at der i digitale tjenester, som især er kendt for at have mange børn som brugere, er et særligt behov for at undersøge, hvorvidt beskyttelsesreglerne i GDPR finder anvendelse og i så fald, om de er iagttaget.

I er velkommen til at kontakte undertegnede, såfremt I måtte have spørgsmål til vores henvendelse og ellers ser vi meget frem til at høre, om I har mulighed for at tage sagen op.

Med venlig hilsen

Uffe Rabe Krag
Politisk chef, Forbrugerrådet Tænk

Anette Høyrup
Chefjurist, Forbrugerrådet Tænk